

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

«ІНСТРУМЕНТОЗНАВСТВО»

Підготовки Бакалавра
Спеціальності В5 Музичне мистецтво
Освітньо-професійної програми Музичне мистецтво

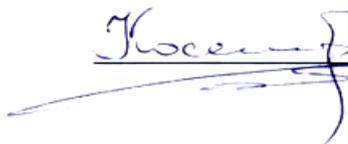
Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «Інструментознавство» підготовки бакалавра, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки спеціальності В5 Музичне мистецтво, за освітньою програмою «Музичне мистецтво»

Розробник: Охманюк В.Ф., заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор кафедри музичного мистецтва.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

 Косинєць Іван Іванович

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри музичного мистецтва

протокол № 6 від 28 січня 2026 р.

Завідувач кафедри: Косинєць Іван Іванович

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання на базі ПЗСО, НРК 5	02 – культура і мистецтво 025 – Музичне мистецтво Музичне мистецтво Перший бакалаврський	Вибіркова
Кількість годин / кредитів <u>150 / 5</u>		Рік навчання 2
		Семестр 3-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 20 год. Лабораторні __ год. Індивідуальні __ год.
		Самостійна робота 110 год.
Мова навчання	українська	Консультації 10 год. Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові **Охманюк Віталій Федорович**

Науковий ступінь **кандидат мистецтвознавства**

Вчене звання **професор**

Посада **професор кафедри музичного мистецтва**

Контактна інформація (050 5646275, ел. адреса: ohmanyuk.vitalij@vnu.edu.ua)

Дні занять.....

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація ОК.

Освітній компонент «Інструментознавство» передбачає вивчення основ загального інструментознавства. Він розрахований на здобувачів вищої освіти спеціальності В5 «Музичне мистецтво», що навчаються гри на музичних інструментах на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Основну увагу предмета зосереджено на головних властивостях (акустичних, технічних й виражальних) музичних інструментів, що використовуються ансамблевому (оркестровому) виконавстві. На заняттях, відповідно до теми та рівня музичної підготовки здобувачів освіти, використовуються інструменти, партитури (оркестрові, ансамблеві), аудіо-, відео записи звучання музичних інструментів.

Пререквізити Засвоєння вибіркового ОК «Інструментознавство» передбачає інтеграцію знань, умінь та навичок з таких дисциплін: «Вокально-оркестровий клас», «Фортепіано та інструментальний ансамбль», «Практика керівництва аматорським музичним колективом»/

Постреквізити Освітні компоненти, які будуть використовувати результати навчання даного ОК: «Музичний фольклор та етнічна музика», «Методика і практикум роботи з творчим колективом», «Фахова майстерність».

2. Мета і завдання освітнього компонента:

- підготовка високопрофесійного керівника інструментального колективу до викладацької та творчої діяльності;
- виховання активної творчої особистості майбутнього фахівця з музичного мистецтва та керівника інструментального колективу з глибокими теоретичними знаннями та відповідними практичними навичками.

Основними завданнями вивчення ОК «Інструментознавство» є:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти з музичними інструментами (народними, класичними), що використовуються в Україні, їх походженням, розвитком, конструкцією, класифікацією, музично-виражальними засобами та іншими відомостями.
- ознайомитися з розташуванням оркестрових інструментів у партитурі (ансамблева, оркестрова).

3. Soft skills, що формуються дисципліною «Інструментознавство»:

- Комунікативні навички
- Робота в команді
- Критичне та аналітичне мислення
- Креативність
- Самоорганізація та відповідальність
- Інформаційна грамотність
- Професійна етика

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					*Форма контролю/ Бали
	Усього	Лек.	Практ. (Семін)	Сам. роб.	Конс.	
Змістовий модуль 1. Музичні інструменти оркестру українських народних інструментів						
Тема 1. Поняття про музичний інструмент, про музичне українське інструментознавство.	15	1	2	11	1	ДС/7
Тема 2. Історія розвитку, види і типові склади оркестрів народних інструментів.	15	1	2	11	1	ДС/7
Тема 3. Народні струнні інструменти – основні акустичні, технічні, виражальні властивості.	15	1	2	11	1	ДС/7
Тема 4. Народні духові інструменти – основні акустичні, технічні, виражальні властивості.	15	1	2	11	1	ДС/7

Тема 5. Народні ударні інструменти – основні акустичні, технічні, виражальні властивості.	15	1	2	11	1	ДС/7
Разом за змістовним модулем 1	75	5	10	55	5	35
Змістовий модуль 2. Музичні інструменти симфонічного оркестру. Розташування інструментів в партитурі						
Тема 6. Симфонічний оркестр: історія розвитку, особливості звучання.	15	1	2	11	1	ДС/7
Тема 7. Основні акустичні, технічні, виражальні властивості струнної групи інструментів симфонічного оркестру.	15	1	2	11	1	ДС/7
Тема 8. Основні акустичні, технічні, виражальні властивості групи духових інструментів симфонічного оркестру.	15	1	2	11	1	ДС/7
Тема 9. Основні акустичні, технічні, виражальні властивості групи ударних інструментів симфонічного оркестру.	15	1	2	11	1	ДС/7
Тема 10. Розташування оркестрових інструментів у партитурі (ансамблева, оркестрова).	15	1	2	11	1	ДС/7
Разом за змістовним модулем 2	75	5	10	55	5	35
Модульна контрольна робота						МКР/30
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

5.1. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	*Форма контролю /Кількість годин
1.	Поняття про музичний інструмент. Сфера побутування українських народних інструментів. Автохтонні та автентичні інструменти. Поняття про музичне інструментознавство, українське інструментознавство. Класифікація музичних інструментів. Акустика музичних інструментів.	ДБ/2
2.	Історія розвитку оркестрів народних інструментів. Види і типові склади оркестрів, ансамблів: оркестр народних інструментів мішаного складу, оркестр українських народних інструментів, ансамбль баянів, духові оркестри, ансамбль домр, ансамбль бандур. Ознайомлення з партитурами різних видів ансамблів та оркестрів. Розташування інструментів в оркестрі	ДБ/2
3.	Народні струнні інструменти – основні акустичні, технічні, виражальні властивості. Щипкові інструменти (<i>домра, кобза, бандура, торбан, гітара</i>): стрій, діапазон, способи гри, використання, особливості звучання. Смичково-ударні інструменти (<i>басоля</i>), струнно-ударні інструменти (<i>цимбали, козобас</i>), фрикційні інструменти (<i>ліра, бугай</i>): стрій, діапазон,	ДБ/2

	способи гри, використання, особливості звучання	
4.	Народні духові інструменти – основні акустичні, технічні, виражальні властивості. Свисткові інструменти (<i>свистун, окарина, сопілка, кувиця</i>), язичкові інструменти (<i>ріжок, дуда, сурма, дрімба, баян, акордеон, концертина, бандонеон</i>), мундштучні інструменти (<i>трембіта, козацька труба, ріг</i>): стрій, діапазон, способи гри, використання, особливості звучання	ДБ/2
5.	Народні ударні інструменти – основні акустичні, технічні, виражальні властивості. Мембранні інструменти (<i>литаври, бубон, великий барабан, бухало, тарілка</i>), самозвучні інструменти (<i>підкова, тарілки</i>), 4.8. шумові інструменти (<i>деркач, торохало, брязкальця, рубель і качалка</i>): способи гри, використання, особливості звучання	ДБ/2
6.	Симфонічний оркестр: історія розвитку, особливості звучання. Види оркестрів. Розташування інструментів в оркестрі	ДБ/2
7.	Струнно-смичкові інструменти – основні акустичні, технічні, виражальні властивості. <i>Скрипка, альт, віолончель, контрабас, арфа</i> : стрій, діапазон, способи гри, використання	ДБ/2
8.	Духові інструменти – основні акустичні, технічні, виражальні властивості. Група дерев'яних духових інструментів (<i>флейта, гобой, кларнет, фагот, контрафагот, саксофони</i>). Група мідних духових інструментів (<i>валторна, труба, тромбон, туба</i>): стрій, діапазон, способи гри, використання	ДБ/2
9.	Ударні інструменти – основні акустичні, технічні, виражальні властивості: з визначеною висотою (<i>литаври, дзвіночки, ксилофон, вібрафон, челеста, дзвони</i>): стрій, діапазон, способи гри, використання; без визначеної висоти (<i>трикутник, канстаньети, бубон і тамбурін, малий барабан, великий барабан, тарілки, тамтам</i>): рідковживані інструменти (бонги, том-том, коробочка, сирена); клавішні інструменти (<i>фортепіано, орган</i>); способи гри, використання.	ДБ/2
10.	Розташування оркестрових інструментів у партитурі (ансамблева, оркестрова). Ознайомлення з партитурами різних видів оркестрів. Правила запису партитури	ДБ/2
Разом		ДБ/20

5.2. Самостійна робота

№ з/п	Завдання	*Форма контролю /Кількість годин
1.	Визначити поняття про музичне українське інструментознавство, про музичний інструмент. Розглянути сферу побутування українських народних інструментів. Автохтонні та автентичні інструменти. Класифікувати українські музичні інструменти.	ІРС/11
2.	Ознайомитись з партитурами різних видів оркестрів (ансамблів) українських народних інструментів. Здійснити порівняльний аналіз партитур. Оркестр народних інструментів мішаного складу. Оркестр українських народних інструментів. Ансамбль баянів. Духові оркестри. Ансамбль домр. Ансамбль бандур. Вивчити Розташування інструментів в оркестрі.	ІРС/11

3.	Народні струнні інструменти. Знайти і надати додаткову інформацію про історію музичних інструментів, майстрів-конструкторів, виконавці на музичних інструментах (відповідно до теми)	IPC/11
4.	Народні духові інструменти. Знайти і надати додаткову інформацію про історію музичних інструментів, майстрів-конструкторів, виконавці на музичних інструментах (відповідно до теми)	IPC/11
5.	Народні ударні інструменти. Знайти і надати додаткову інформацію про історію музичних інструментів, майстрів-конструкторів, виконавці на музичних інструментах (відповідно до теми)	IPC/11
6.	Ознайомитися з історією виникнення та розвитку сучасних оркестрів. Визначити функції і правила запису інструментальних партій симфонічного оркестру та оркестру українських народних інструментів	IPC/11
7.	Інструменти симфонічного оркестру. Знайти й надати додаткову інформацію про історію створення інструментів симфонічного оркестру, майстрів-конструкторів, виконавців (струнно-смичкова група)	IPC/11
8.	Інструменти симфонічного оркестру. Знайти й надати додаткову інформацію про історію створення інструментів симфонічного оркестру, майстрів-конструкторів, виконавців (духові інструменти)	IPC/11
9.	Інструменти симфонічного оркестру. Знайти й надати додаткову інформацію про історію створення інструментів симфонічного оркестру, майстрів-конструкторів, виконавців (ударні і клавішні інструменти)	IPC/11
10.	Визначити завдання та функції освітнього компоненту інструментознавства. Зробити практичний аналіз музичних інструментів для оркестрів та ансамблів	IPC/11
Разом		IPC/ 110

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІРС – індивідуальна робота здобувача, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота.

5.3. Консультації

Надання методичної допомоги, забезпечення ілюстрованим матеріалом.
--

10

IV. Політика оцінювання

В процесі вивчення вибіркового ОК використовуються такі методи навчання: словесні, наочні, практичні, індуктивні, репродуктивні, інтерактивні, стимулювання та мотивації, контролю, корекції, індивідуальні, командні, дослідницько-творчі проєкти.

Політика викладача щодо здобувача вищої освіти. Відвідування занять здобувачами є обов’язковими, допускаються пропуски занять з поважних причин (хвороба здобувача, сімейні обставини).

Теми пропущених занять повинні бути відпрацьовані здобувачем самостійно і здані викладачу у вигляді індивідуальних робіт. Якщо здобувач освіти має вагомні причини, що не дозволяють йому відвідувати лекції або практичні заняття, він може перейти на вільний графік з дозволу декана факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Підготовка здобувача вищої освіти до практичних занять є самостійним. За потреби здобувач може отримати консультацію у викладача у поза аудиторний час.

Очікується, що здобувачі будуть дотримуватись етичних норм та не допускати обману та плагіату. Обман та плагіат включають подання робіт, які є не вашими особистими розробками, копіювання чужих ідей без відповідного цитування.

Політика щодо дедлайнів (крайній термін) та перескладання.

Залік проводиться в терміни визначені деканатом у 3-му семестрі. З метою поточної діагностики роботи здобувача, теми оцінюються в 70 балів.

Здобувачам, що не з’явилися на залік з поважних причин дозволяється перескладання в інший термін встановлений деканатом. Крайній термін здачі заліку дозволяється деканатом тільки в присутності комісії з трьох викладачів, які визначив деканат, включаючи викладача, який вів дисципліну.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання здійснюється відповідно до внутрішнього Положення ЗВО. Можуть бути зараховані результати, здобуті у формальній (навчання в інших ЗВО, академічна мобільність), неформальній (сертифіковані курси, майстер-класи, онлайн-навчання) та інформальній освіті (професійна виконавська діяльність, участь у творчих проєктах). Підставою для зарахування є подані

підтверджувальні документи або портфоліо. Рішення ухвалюється за результатами експертної оцінки відповідності здобутих результатів програмним результатам навчання дисципліни.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Здобувачі можуть отримати додаткові бали за активну участь у науково-практичних конференціях, майстер-класах, конкурсах та творчих проєктах з інструментознавства або оркестрового мистецтва. Додаткові бали нараховуються за підготовку доповідей, презентацій, аналітичних розробок партитур, а також за виконання індивідуальних творчих завдань підвищеної складності. Можливе зарахування результатів участі в неформальній освіті (сертифіковані курси, тренінги) за умови підтвердження відповідними документами. Кількість додаткових балів визначається викладачем у межах, передбачених системою оцінювання дисципліни.

V. Підсумковий контроль

1. Розподіл балів та критерії оцінювання за модульною системою

Поточний модуль (max = 70 балів)										Модульний контроль (max = 30 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1					Модуль 2					Модуль 2	
Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2					МКР	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7		

Критерії оцінювання поточної роботи здобувача вищої освіти:

Успішне розкриття питань по темі оцінюється 7 балами; добре розкриття – 5 балами; неповне розкриття – 3 балами; часткове розкриття – 2 балом; не розкриття питання – 0 балів.

Загальна сума поточного контролю становить **70 балів**.

Після освоєння змістовного модуля № 1, № 2 – виконується модульна контрольна робота, яка оцінюється **30 балів**.

Якщо поточна семестрова оцінка становить не менше **35 балів**, то за письмовою згодою здобувача вона може зарахуватися як підсумкова оцінка з освітнього компонента. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач складає **залік**. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт анулюються.

2. Структура та критерії оцінювання заліку

Формою підсумкового контролю ВК «Інструментознавство» є залік, що полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: практичних занять, модульних контрольних робіт. Можливі додаткові бали за участь з доповіддю на наукових конференціях, круглих столах.

Залік виставляється за умови, якщо здобувач виконав усі види навчальної роботи, які визначені силабусом освітнього компонента, та отримав не менше 60 балів.

«Зараховано» – 60-100 балів – виставляється, якщо здобувач засвоїв навчальний матеріал згідно навчальної програми, володіє передбаченими теоретичними знаннями та практичними навичками. Вміє застосовувати набуті знання на практиці.

«Не зараховано» – 0-59 балів – здобувач оволодів матеріалом згідно програми на недостатньому рівні, не володіє передбаченими теоретичними знаннями та практичними навичками. Не вміє застосовувати набуті знання на практиці.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
0 – 59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Боднарук Л. В. Інструментознавство та основи оркестровки: навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2021.
2. Кузик О. П. Інструментознавство: історія, теорія, практика: навчальний посібник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020.
3. Ракочі В. О. Основи інструментування та аранжування : навчально-методичний посібник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2022.

4. Охманюк В. Оркестровий клас: навч.-метод. посіб.: Ч.1. Вид. 2-ге, змін. та доп. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 193 с.,
5. Охманюк В. Оркестровий клас: хрестоматія. ч. 2. Одеса: ОЛДІ-ПЛЮС, 2023. 209 с.
6. Інструментознавство та інструментування (Поезія Т. Шевченка, муз. В. Захарченка «Вітре буйний, вітре буйний...»), аранжування В. Охманюка: методичні рекомендації. для сам. роб. з курсів «Інструментознавство та інструментування» та «Методика і практикум роботи з творчим колективом». Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 37 с.
7. Фахова майстерність (І. Міський «Бегута пе Лок» аранж. В. Охманюка): метод.-реком. для сам. роб. з ОК «Фахова майстерність». Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 23 с.
8. Фахова майстерність (Музика народна «Буковинка для ріжка» аранж. В. Охманюка.): метод.-реком. для сам. роб. з ОК «Фахова майстерність». Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 31 с.
9. Шевчук О. С. Сучасне оркестрове мислення: навчальний посібник. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2023.
10. Ярмо М. І. Оркестровка та аналіз партитури: навчальний посібник для здобувачів мистецьких спеціальностей. Івано-Франківськ : Прикарпатський нац. ун-т, 2024.

Додаткова література

11. Гнатюк Л. М. Духові інструменти в сучасній оркестровій практиці: навчальний посібник. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021.
12. Мартинюк Т. В. Народні інструменти в оркестрі: теорія і практика: навчально-методичний посібник. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022.
13. Савчук Н. І. Темброва драматургія оркестрового твору ХХ–ХХІ ст.: монографія. Львів: Сполом, 2023.
14. Федоренко І. Ю. Інструментування в системі професійної підготовки музиканта: навчальний посібник. Харків : ХНУМ ім. І. П. Котляревського, 2020.
15. Науковий журнал «Музичне мистецтво і культура» (випуски 2020–2025 рр.).